

Titulació	Tipus	Curs
Educació Infantil	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Sara Torres Vega

Correu electrònic: sara.torres.vega@uab.cat

Equip docent

Cloe Masotta Lijtmaer

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No s'exigeixen prerequisits per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

Els principals objectius d'aquesta assignatura són:

- Conèixer els fonaments del llenguatge visual i plàstic.
- Usar el llenguatge visual i plàstic per a l'expressió personal i col·lectiva i la comprensió de les cultures.
- Percebre, interpretar, crear, expressar i produir amb els llenguatges visuals i plàstics.
- Aplicar didàctiques en l'àmbit de les arts plàstiques: imatge, objecte i espai.
- Desenvolupar experiències i crear esdeveniments per a una educació performativa de les arts.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Expressar-se i utilitzar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica i a la creació artística.

- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els indicadors de sostenibilitat de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit integrant-hi les dimensions social, econòmica i mediambiental.
2. Conèixer el currículum propi de les arts visuals i plàstiques de les diferents etapes de l'educació infantil.
3. Conèixer els fonaments d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
4. Dominar els llenguatges audiovisuals per la seva aplicació en l'ensenyament.
5. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
6. Ser capaços de promoure la singularitat emocional en l'educació infantil.
7. Ser capaços d'utilitzar llenguatges expressius de caire artístic amb finalitats educatives.
8. Tenir capacitat d'autocrítica en el desenvolupament de l'activitat professional.
9. Tenir recursos per a promoure la sensibilitat i creativitat artística.
10. Utilitzar diferents llenguatges (corporal, musical i audiovisual), per expressar els aprenentatges adquirits en l'assignatura.

Continguts

Secció I. DIMENSIÓ CULTURAL: Art i educació. Fonaments

1.1. L'educació artística en el desenvolupament de la persona.

1.2. Les relacions entre l'art i l'educació.

1.3. Contextos històrics, socials i culturals

1.3.1. La societat audiovisual.

1.4. Les obres d'art com a font de coneixement

1.4.1. Percepció, representació i interpretació de l'art.

Secció II. DIMENSIÓ PRODUCTIVA: La formació en la pràctica de l'art

2.1. El pensament visual i el desenvolupament artístic: processos creatius.

2.2. Pràctiques i projectes relacionats amb diferents moviments artístics i contextos culturals.

2.3. Comprensió i experimentació de la pràctica de l'art com a procés de coneixement.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions per part de la professora / conferències convidades / sortides	12	0,48	7, 8, 9
Propostes de pràctica artística (seminaris)	18	0,72	1, 4, 5, 8, 9, 10

Tipus: Supervisades

Processos de creació artística	10	0,4	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Disseny i creació artística: llenguatge visual i plàstic	30	1,2	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Reflexions teòriques: art i educació	30	1,2	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9

ACTIVITATS:

Autònomes

- Lectura de textos i visionat de documentals audiovisuals sobre la dimensió cultural: art i educació.
- Disseny i creació artística: els processos de creació artística s'iniciaran al taller (seminaris) i es podran continuar de manera autònoma en altres espais com la natura, la biblioteca, etc.
- Visita a una exposició artística. Es decidirà a l'inici de l'assignatura i dependrà de les exposicions programades a Barcelona en aquell moment. L'estudiant hi haurà d'anar pel seu compte i assumir el cost de l'entrada, si s'escau.

Dirigides

Gran Grup

- Exposicions a càrrec de la professora.
- Sortides de camp a institucions socials, culturals i/o educatives, amb un cost reduït per a les estudiants.
- Conferències i tallers amb professionals convidats de l'àmbit de l'educació infantil i l'art contemporani.

Seminaris

- Pràctica artística: espais de treball en grups reduïts (màxim 25 estudiants), supervisats pel professorat, on es realitzaran propostes pròpies de l'àrea, tant individuals com en grup. S'aprofundirà en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.
- Reflexions a partir dels textos i documentals audiovisuals relacionats amb la matèria.
- Treball del procés de creació artística: anàlisi dels processos i dels resultats.

Supervisades

- Tutories individuals o en petits grups per fer el seguiment de les propostes (presencials o virtuals).
- Treball del procés de creació artística: anàlisi dels processos i dels resultats.

MATERIAL ESPECÍFIC PER AL DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS

Les sessions d'aquesta assignatura es basen en un treball de recerca i experimentació amb materials per part dels estudiants. Aquest treball requereix una investigació fonamentada en la documentació amb imatges i en el reciclatge de materials per a l'educació artística. A més, la metodologia adoptada requereix, per al seu bon desenvolupament, que l'estudiant porti a l'aula materials específics per a la realització de les activitats artístiques (pinzells, pintures, etc.).

El professorat recomanarà el material més adient per a les activitats programades, amb un cost sostenible i que podrà ser compartit entre els estudiants. Es cercaran mecanismes per garantir que tots els estudiants puguin disposar del material, fins i tot en cas de manca de recursos propis.

Davant del context actual d'emergència climàtica, escassetat de recursos naturals i desequilibri econòmic, l'equip docent de la Unitat de Didàctica de l'Expressió Plàstica fomentarà competències artístiques des d'una mirada eco-social i ecofeminista.

Es prioritzarà l'ús de materials naturals i reciclats durant les sessions de taller i en les creacions artístiques individuals i/o col·lectives. Mitjançant la utilització de materials naturals i l'elaboració de recursos a partir d'aquests, es pretén generar consciència ambiental entre les estudiants, desenvolupant sensibilitat i capacitat crítica per percebre el medi natural i material que ens envolta, i per actuar davant d'actituds, situacions i esdeveniments que contribueixin a millorar la cura del planeta.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats derivades de les lectures i dels visionats (Bloc I. Art i educació. DIMENSÍO CULTURAL). INDIVIDUAL	30%	0	0	2, 3, 4, 9, 10
Continguts complets del portfoli / web / diari d'educació artística (Bloc I i II). INDIVIDUAL	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Estructura completa del portafoli portfoli / web / diari d'educació artística (Bloc I i II). INDIVIDUAL	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Pràctiques artístiques bidimensionals i tridimensionals (Bloc II. Formació en la pràctica de l'art. DIMENSÍO PRODUCTIVA). INDIVIDUAL.	30%	0	0	7, 9
Pràctiques artístiques bidimensionals y tridimensionals (Bloc II. Formació en la pràctica de l'art). GRUP	10%	0	0	7, 9

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà de manera continuada. Es recomana l'assistència a classe, atesa la metodologia activa i participativa de les sessions.

LLIURAMENTS. Al llarg de l'assignatura hi haurà dos lliuraments de treballs:

El primer, durant la primera quinzena de novembre. Les activitats a lliurar són:

- Activitats derivades de les lectures i dels visionats (Bloc I. Art i educació. DIMENSÍO CULTURAL). INDIVIDUAL

- Estructura completa del portafoli / web / diari d'educació artística (Bloc I i II). INDIVIDUAL

El segon, durant la tercera setmana de gener. Aquest darrer lliurament anirà acompanyat del portafolis final (es valoraran tant els continguts com la presentació). Les activitats a lliurar són:

- Continguts complets del portafoli / web / diari d'educació artística (Bloc I i II). INDIVIDUAL
- Pràctiques artístiques bidimensionals i tridimensionals (Bloc II. Formació en la pràctica de l'art. DIMENSÍO PRODUCTIVA). INDIVIDUAL.
- Pràctiques artístiques bidimensionals y tridimensionals (Bloc II. Formació en la pràctica de l'art). GRUP

RECUPERACIÓ. La recuperació està fixada per a la darrera setmana de gener. Les activitats recuperables son:

- Activitats derivades de les lectures i dels visionats (Bloc I. Art i educació. DIMENSÍO CULTURAL). INDIVIDUAL
- Continguts complets del portafoli / web / diari d'educació artística (Bloc I i II). INDIVIDUAL

La nota màxima en la recuperació serà un 5.

AVALUACIÓ ÚNICA. L'estudiant pot sol·licitar l'avaluació única. Aquesta tindrà lloc al final de l'assignatura (vegeu el cronograma).

- Les tasques d'avaluació per a l'alumnat que opti per l'avaluació única seran les mateixes que per a la resta d'estudiants, però els treballs en grup s'hauran de realitzar de manera individual.
- S'aplicarà el mateix sistema de reavaluació que per a l'avaluació continuada.
- La revisió de la qualificació final seguirà el mateix procediment que en el cas de l'avaluació continuada.

El professor de l'assignatura concretarà els treballs a lliurar, el format i la data exacta de lliurament (hi ha una data orientativa al cronograma).

Durant les tres setmanes següents al lliurament de les evidències d'avaluació, s'informarà l'alumnat de les qualificacions (a través del campus virtual) i es concretarà una data per a la revisió de qualificacions i la devolució dels treballs.

Per aprovar l'assignatura, l'estudiant haurà de demostrar una bona competència comunicativa general, tant oral com escrita, així com un bon domini de la llengua o llengües vehiculars que consten a la guiadocent. L'avaluació també valorarà les competències relacionades amb el treball cooperatiu i en equip, i tindrà en compte la perspectiva de gènere.

L'estudiant haurà de mostrar, com a requisit imprescindible per aprovar l'assignatura, unes aptituds i actituds compatibles amb la professió educativa, com ara: escolta activa, responsabilitat, respecte, participació activa, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, capacitat d'argumentació, no jutjar, ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, etc.) i pensament crític. Seran necessàries conductes que afavoreixin un entorn amable i positiu a l'aula, amb un funcionament democràtic i on es respectin i valorin les diferències.

Un estudiant serà considerat no avaluable si no presenta totes les parts indicades (evidències d'avaluació) tant al campus virtual com al seu portafolis/web/diari.

L'estudiant pot sol·licitar l'avaluació única. Aquesta tindrà lloc al final de l'assignatura (vegeu el cronograma).

- Les tasques d'avaluació per a l'alumnat que opti per l'avaluació única seran les mateixes que per a la resta d'estudiants, però els treballs en grup s'hauran de realitzar de manera individual.

- S'aplicarà el mateix sistema de reavaluació que per a l'avaluació continuada.
- La revisió de la qualificació final seguirà el mateix procediment que en el cas de l'avaluació continuada.

El plagi o la còpia de material, ja sigui en treballs, pràctiques o exàmens, constitueix una falta greu i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan una part del text d'una altra persona es presenta com a propi sense citar-ne la font, independentment de si és en paper o en format digital. Es considerarà "copiat" un treball, activitat o examen que reproduïx totalment o parcialment el d'una altra persona.

En aquesta assignatura es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament com a suport en tasques com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos o traduccions. Caldrà identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines utilitzades i incloure una reflexió crítica sobre com han influït en el procés i en el resultat final de l'activitat. La manca de transparència en l'ús de la IA es considerarà una falta d'honestat acadèmica i podrà comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions més greus en casos de gravetat.

Bibliografia

- Agra, M.J. (2007). La educación artística en la escuela. Graó
- Albers, J. (1963). La interacción del color. Alianza.
- Arnheim, R. (1993). Consideraciones sobre la educación artística. Paidós
- Atkinson, D. (2011). Art, Equality and Learning: Pedagogies Against the State. Sensepublishers
- Bauman, Z. (2008). Els reptes de l'educació en la modernitat líquida. (Tr. J. Sampere). Arcàdia
- Bauman, Z. (2008). L'educació en un món de diàspores. Debats d'Educació. Recuperat de: <https://www.fbofill.cat/publicacions/leducacio-en-un-mon-de-diaspores>
- Blanco, V., & Cidrás, S. (2023). Educar a través del arte. Kalandraka.
- Bosch, E. (1998). El plaer de mirar: Museu del Visitant. Graó.
- Brosterman, N. (1997). Inventing Kindergarten. H.N. Abrams
- Carson, R. (2012). El sentido del asombro. Ediciones Encuentro S.A.
- Chomsky, N. (2003). Chomsky on democracy education (C.P. Otero, Ed.). Roudledge Falmer.
- Chomsky, N. (2009). La (des) educación (3ª edición) Crítica.
- Cobo, D. (2017). El bosque habitado - 200 años con Thoreau, padre de la Ecología. [Audio] [Recuperat 01/02/22] <http://www.rtve.es/alcarta/audios/el-bosque-habitado/bosque-habitado-200-anos-thoreau-padre-ecologia-diego->
- Csikszentmihalyi, M. (1998). Creatividad. El flujo y la psicología del descubrimiento y la invención. Paidós.
- De Grandis, L. (1985). Teoría y uso del color. Cátedra.
- Edwards, B. (1994). Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro. Urano.
- Efland, A. (2002). Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales. Paidós.
- Efland, A. (2004). Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum. Octoedro.

- Eisner, E. (2004). El arte y la creación de la mente. Paidós
- Eisner, E. (2005). Educar la visión artística. Paidós.
- Freire, H. (2008). Arte infantil y transformación social. El rapto de Europa. Pensamiento y creación. 13, 23-38
- Freire, H. (2011). Educar en verd. Idees per apropar els nens i les nenes a la natura. Graó.
- Freire, H. (2011). Educar en verde. Por una infància en la naturaleza. Revista Integral. Pp. 33-37
- Freire, H. Pedagogía verde. Recuperat de: <http://educarenverde.blogspot.com.es/>
- Fröebel, F. (1827). Inventing Kindergarten: An autobiography of Friedrich Froebel. Cosmo
- Gardner, H. (1994). Educación artística y desarrollo humano. Paidós.
- Gardner, H. (1995). Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica. Paidós.
- Gombrich, E. H. (1980). Historia del arte. Alianza.
- Gompertz, W. (2015). Piensa como un artista. Taurus
- Hayes, C. (1986). Guía completa de pintura y dibujo. Hermann Blume.
- hooks, b. (2023). Enseñar pensamiento crítico. Capitán Swing.
- Iwai, K. (2003). La contribución de la educación artística en los niños. <http://www.ibe.unesco.org/publications/Prospects/ProspectsPdf/124s/iwas.pdf>
- Louv, R. (2005). Last child in the woods. Algonquin Books
- Malins, F. (1983). Mirar un cuadro: para entender la pintura. Hermann Blume.
- Malins, F. (1983). Para entender la pintura. Hermann Blume.
- Marín, R. (2005). Investigación en Educación Artística. Univ. de Granada y Sevilla.
- Mistral, G. (2017). Gabriela Mistral: Pasión por enseñar. Universidad de Valparaíso
- Moreno, T. (1996). El color. Historia, teorías y aplicaciones. Ariel.
- Munari, B. (2018). Fantasía. Gustavo Gili.
- Neddo, N. (2019). El artista orgánico. Promopress
- París, G. (2018). Art i joc, processos de creació a la infància. Infància, 225, 37-42.
- París, G. i Morón, M. (2019). Quan l'art entra a l'escola la creativitat surt per la finestra. Guix, 453. 41-45.
- Punset, E. (2006). Un toque de creatividad. Redes n. 417. Recuperat de: https://www.documaniatv.com/ciencia-y-tecnologia/redes-un-toque-de-creatividad-video_fd0ea7a9f.html
- Riedelsheimer, T. (2001). Rivers and tides: Andy Goldsworthy working with time. Alemanya [pel·lícula]
- Riedelsheimer, T. (2017). Leaning into the wind- Andy Goldsworthy. Alemanya [pel·lícula]
- Rodari, G. (2017). Escuela de fantasía. Blackie Books.
- Sensat, R. (1934). Vers L'Escola Nova. Eumo Editorial SAU
- Tatarkiewicz, W. (2002). Historia de seis ideas. Tecnos.
- Torres, M. i Juanola, R. (1998). Dibuixar: mirar i pensar. Rosa Sensat.

Torres-Vega, S. (2023). Mediar el futuro: archivo y memoria en arte y educación. Los Libros de la Catarata.

Torres-Vega, S. (2024). Art Education As A Radical Act: Untold Histories of Education at MoMA. Routledge

Ungerer, T. (2019). Així és la vida. Blackie Books.

Vadillo, M. (2021). Las alumnas de la Bauhaus. Artes, oficios y revolución: Las mujeres que marcaron la diferencia. Experimenta.

Vecchi, V. (2013). Arte y creatividad en Reggio Emilia: El papel de los talleres y sus posibilidades en educación infantil. Ediciones Morata.

vv.aa (2024). Fora per fer Escola. Manifesta 15.

Witgenstein, L. (1994). Observaciones sobre los colores. Paidós.

Wöflin, H. (1989). Conceptos fundamentales en la Historia del Arte. Espasa Calpe.

RECURSOS WEB

Polièdrica Magazine <https://www.poliedrica.cat/>

Art Education from Democratic Life. Recuperat de: www.naea-reston.org/olc/pub/NAEA/home/

Arts Education Partnership. Recuperat de: www.aep-arts.org

Hoja deruta para la Educación Artística. (2006). Recuperat de: http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=39546&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Morón, M. (2005). L'art del segle XX a l'escola. Recuperat de: <http://www.marmoron.com/lartdelseglexxalescola/html/index.htm>

National Art Education Association. NAEA. Recuperat de: www.naea-reston.org

Sociedad Internacional de Educación por el Arte. Insea. Recuperat de: <http://insea.org/insea/sociedad-internacional-de-educaci%C3%B3n-por-el-arte>

Unitat de Didàctica de les Arts Plàstiques. Facultat de CCEE. UAB. Recuperat de: <http://www.uab.cat/servlet/Satellite/el-departament/didactica-de-les-arts-plastiques-1243492964927.html>
Enllaços de interès. Recuperat de: <https://www.uab.cat/web/la-docencia/educacio-de-les-arts-visuals-1345742628701.html>

Programari

Programes per a edició de vídeo, audio i imatge.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
-----	------	--------	----------	------

(PLAB) Pràctiques de laboratori	611	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	612	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	613	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	621	Català/Espanyol	primer quadrimestre	tarda
(PLAB) Pràctiques de laboratori	622	Català/Espanyol	primer quadrimestre	tarda
(PLAB) Pràctiques de laboratori	623	Català/Espanyol	primer quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	61	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	62	Català/Espanyol	primer quadrimestre	tarda